SINTEZA
la proiectul cu privire la aprobarea Programului Național
de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029” pentru anii 2026-2029

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Cancelaria de Stat, *nr. 21/1-69-1509 din 11.02.2026*	1.	Se constată că nu toți indicatorii incluși în Capitolul IX Planul de acțiuni pentru implementarea Programului sunt cuantificați, fapt ce poate genera dificultăți în procesul de monitorizare și evaluare a gradului de realizare a acestora. Se propune, prin urmare, revizuirea și cuantificarea tuturor indicatorilor, astfel încât aceștia să permită măsurarea clară și obiectivă a progresului în implementare. Se remarcă faptul că, pentru unele acțiuni din același capitol, termenele de realizare sunt indicate sub forma unor intervale (de exemplu: Trim. I 2026 – Trim. IV 2029), fără a fi precizat momentul concret al realizării indicatorului și al raportării acestuia. O asemenea formulare nu permite determinarea clară a datei finale la care indicatorul urmează a fi atins și raportat, ci sugerează mai degrabă o perioadă generală de implementare. Potrivit cadrului normativ aplicabil, termenul ar trebui să reflecte data finală a realizării indicatorului și a raportării acestuia, indiferent dacă acțiunea are caracter continuu sau anual. La acțiunea 1.1.1 („Instruirea autorităților publice…”), indicatorul „Minimum 20 de persoane instruite anual” nu este corelat suficient de clar cu termenul stabilit, nefiind explicit dacă raportarea se va realiza anual sau doar la finalul perioadei. În mod similar, la acțiunea 1.1.4, termenul indicat nu precizează momentul realizării celor 4 strategii de marketing și al raportării acestora. De asemenea, în cazul acțiunii 2.2.4, pentru indicatorul „Hotărâre a Guvernului adoptată”, formularea termenului sub forma unui interval pe parcursul anului 2026 nu clarifică dacă acesta vizează perioada de elaborare sau data adoptării actului normativ.	**Se acceptă**
	2.	Se constată diferențe între estimările privind costul de implementare a Programului prezentate în Capitolul V. Costurile aferente și surse de finanțare și cele incluse în Nota informativă la proiectul hotărârii Guvernului, fiind necesară corelarea și uniformizarea acestor date.	**S-a luat act.** Costul de implementare a fost ajustat.
Ministerul Educației și Cercetării, *nr. 01/28/26 din 04.02.2026*	3.	Susține, fără obiecții și propuneri, proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029” pentru anii 2026-2029.	**S-a luat act.**

Ministerul Mediului, *nr.02-07/373 din 09.02.2026*	4.	*Cu referire la partea descriptivă* În Figura nr. 13 „Natura ca factor de atracție turistică” este indicată o pondere a ariilor naturale protejate de 11,4%, valoare care nu este confirmată de datele oficiale. Potrivit evidențelor actuale, suprafața totală a ariilor naturale protejate de stat din Republica Moldova reprezintă 5,76% din suprafața țării, conform Legii nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, care stabilește structura acestora pe categorii. În acest sens, se solicită ajustarea valorii indicate în figura menționată, în concordanță cu datele oficiale. Totodată, se menționează că documentele strategice naționale în vigoare, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (HG nr. 315/2022) și Strategia de Mediu pentru anii 2024–2030 (HG nr. 409/2024), prevăd extinderea suprafeței pădurilor și a ariilor naturale protejate. În mod particular, Strategia de Mediu, prin Direcția prioritară 5.3 „Extinderea suprafețelor de arii naturale protejate de stat și asigurarea managementului durabil al acestora”, care contribuie la realizarea Obiectivului specific 10.2 „Creșterea durabilă a suprafeței pădurilor și ariilor protejate” din SND „Moldova Europeană 2030”, stabilește pentru anul 2030 ținta de extindere a suprafeței ariilor naturale protejate până la 8% din suprafața țării, fapt ce reprezintă un reper relevant pentru dezvoltarea turismului durabil, în corelare cu obiectivele de conservare a biodiversității.	**Se acceptă** Datele au fost modificate.
	5.	*Cu referire la partea operațională* Se constată o lipsă de coerență conceptuală între acțiunea nr. 3.2.10 „Elaborarea Metodologiei privind elaborarea compartimentelor de turism în planurile de management ale ariilor naturale protejate de stat” și acțiunea nr. 3.2.11 „Dezvoltarea planurilor de management turistic în ariile naturale protejate”. În acest sens, se menționează că Ministerul Mediului nu elaborează planuri distincte de management turistic, ci planuri de management ale ariilor naturale protejate de stat, care includ, Ministerul Culturii în copie: Cancelaria de Stat după caz, un compartiment dedicat activităților de turism, integrat în cadrul general de administrare și conservare a ariilor respective. Prin urmare, se propune reformularea acțiunii nr. 3.2.11, după cum urmează: „Elaborarea planurilor de management ale ariilor naturale protejate de stat, care includ un compartiment dedicat turismului”. Indicator de monitorizare propus: „Minimum 2 planuri de management ale ariilor naturale protejate de stat care includ un compartiment dedicat turismului”.	**Se acceptă** Acțiunea a fost reformulată. În varianta actuală, acțiunea nr. 3.2.10.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale,	6.	La Capitolul II. Analiza situației se propune introducerea unei secțiuni dedicate riscurilor sociale în industria turismului: prevenirea violenței, exploatării și traficului de de ființe umane. Integrarea acestei analize va contribui	**Se acceptă**

nr.02/773 din 16.02.2026		la o abordare comprehensivă a dimensiunii de siguranță socială în sector și la alinierea Programului la standardele europene privind protecția drepturilor omului și ar urma să includă analiza următoarelor aspecte: • vulnerabilitatea sectorului HORECA la exploatare prin muncă și practici informale; • riscurile traficului de ființe umane în contextul mobilității internaționale și al fluxurilor turistice transfrontaliere; • vulnerabilitatea femeilor, tinerilor și angajaților sezonieri la forme de hărțuire, violență sau exploatare; • lipsa unor proceduri standardizate de identificare promptă, sesizare și referire a potențialelor victime ale infracțiunilor în cadrul structurilor turistice.	Proiectul s-a completat cu secțiunea "Dimensiunea riscurilor sociale".
	7.	La compartimentul Pilonul II.Siguranță și securitate se recomandă includerea explicită a următoarelor componente: prevenirea violenței împotriva femeilor în spațiile turistice, prevenirea exploatării sexuale și prin muncă în sectorul turismului, instituirea unor mecanisme rapide de raportare a infracțiunilor în unitățile turistice, dezvoltarea cooperării cu autoritățile competente, inclusiv Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Combaterea traficului de ființe umane, Procuratura generală și cu entitățile de asistență socială care oferă servicii specializate, pentru identificarea promptă a cazurilor și referirea victimelor către servicii sociale.	**Se acceptă** Proiectul s-a completat cu componentele propuse.
	8.	La Capitolul III. Obiectivele programului, Secțiunea a 2-a. Obiective specifice, se propune introducerea unui obiectiv specific nou care vizează consolidarea unui mediu turistic sigur și responsabil prin integrarea mecanismelor de prevenire a violenței împotriva femeilor, traficului de ființe umane și sprijinire a victimelor infracțiunilor. Acest obiectiv ar urma să fie reflectat ulterior și în Planul de acțiuni, prin acțiunea „Implementarea cadrului sectorial de prevenire a violenței împotriva femeilor, combaterii traficului de ființe umane și sprijinirii victimelor infracțiunilor în structurile turistice", cu următorii indicatori de monitorizare: • Numărul entităților care adoptă politici interne privind prevenirea violenței împotriva femeilor și a traficului de ființe umane; • Procentul entităților care instituie mecanisme interne de sesizare rapidă și proceduri de identificare și referire a victimelor infracțiunilor; • Numărul entităților care afișează vizibil informații privind liniile naționale de suport și serviciile specializate pentru victimele violenței și traficului de ființe umane; • Numărul antreprenorilor și angajaților din sectorul turistic instruiți anual privind prevenirea violenței împotriva femeilor, traficului de ființe umane și sprijinirea victimelor infracțiunilor.	**Se acceptă parțial** Nu considerăm necesar introducerea unui nou obiectiv specific care va avea doar o singură acțiune. S-a introdus acțiunea „Implementarea cadrului sectorial de prevenire a violenței împotriva femeilor, combaterii traficului de ființe umane și sprijinirii victimelor infracțiunilor în structurile turistice" în Planul de acțiuni, la obiectivul general 1, obiectivul specific 1.1., acțiunea nr. 1.1.10.

	9.	Adițional, în vederea promovării incluziunii sociale a persoanelor în etate, se propune completarea Programului și a Planului de acțiuni aferent cu obiective și măsuri specifice orientate spre sporirea accesului persoanelor în etate la servicii turistice accesibile și adaptate necesităților acestora, în special în perioadele de extrasezon aliniate la bunele practici UE („silver tourism”).	**Se acceptă** Propunerea este încadrată în obiectivul general 2. În acest sens, acțiunile prevăzute în cadrul obiectivului general menționat, integrează și accesul persoanelor cu necesități speciale la servicii și infrastructură turistică adaptate necesităților acestora. În varianta actuală, acțiunile 2.1.5 și 2.1.6.
	10.	De asemenea, în contextul în care Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități prevede asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în egală măsură cu alți cetățeni la valorile culturale, la obiectivele de patrimoniu, turistice, sportive și la locurile de petrecere a timpului liber, obiectivele cu destinație socială urmează a fi proiectate, amenajate și exploatate, astfel încât să asigure accesul neîngrădit al persoanelor cu dizabilități, inclusiv prin dotarea corespunzătoare cu căi de acces și prin respectarea strictă a cadrului normativ în vigoare în domeniul accesibilității. În acest context, obiectivele în redacția actuală reflectate în proiectul Programului necesită a fi revizuite, reformulate și dezvoltate din perspectiva integrării principiilor de accesibilitate în procesul de planificare, amenajare și promovare, astfel încât să fie garantat accesul deplin și egal al persoanelor cu dizabilități la toate obiectivele, activitățile și infrastructura turistică.	**Se acceptă** Propunerea este încadrată în obiectivul general 2. În acest sens, acțiunile prevăzute în cadrul obiectivului general menționat, integrează și accesul persoanelor cu dizabilitate la servicii și infrastructură turistică adaptate necesităților acestora. În varianta actuală, acțiunile 2.1.5 și 2.1.6.
	11.	La proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029” pentru anii 2026-2029 La acțiunea 1.1.5. Acordarea asistenței tehnice mediului de afaceri și mediului asociativ din domeniul turismului în vederea atragerii investițiilor, se propune completarea cu următorii indicatori de monitorizare: • Număr de proiecte investiționale inițiate de femei antreprenor în turism; • Număr de agenți economici instruiți privind prevenirea violenței și traficului de ființe umane în sectorul turismului; • Număr de agenți economici care adoptă politici interne anti-hărțuire și anti-exploatare; număr de structuri turistice care afișează informații privind prevenirea traficului de persoane.	**Se acceptă**
	12.	La acțiunea 3.1.1. Elaborarea și implementarea Programului de formare profesională a specialiștilor din întreprinderile mici și mijlocii, în special a femeilor,	**Se acceptă**

		pentru crearea ofertelor și produselor turistice, se propune: a) completarea cu următorii indicatori de monitorizare: • Program de formare care include modul privind prevenirea violenței, hărțuirii și traficului de ființe umane; • Proporția femeilor antreprenoare beneficiare ale programului de formare; • Procentul agenților economici participanți la formare care integrează mesaje privind siguranța clienților în materialele turistice. b) cu referire la indicatorul de monitorizare nou propus „Program de formare care include modul privind prevenirea violenței, hărțuirii și traficului de ființe umane”, la rubrica „Partenerii de cooperare”, se propune completarea cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.	
	13.	La acțiunea 3.1.3. Susținerea dezvoltării afacerilor conexe turismului rural, se propune completarea cu următorii indicatori de monitorizare: •Proporția femeilor antreprenor beneficiare în cadrul programului de susținere a afacerilor conexe turismului rural; •Procentul afacerilor sprijinite care integrează în activitate mesaje sau politici privind siguranța și toleranța zero față de violență și exploatare; •Număr de structuri rurale sprijinite care afișează informații privind serviciile de suport pentru victime ale violenței sau traficului de ființe umane.	**Se acceptă parțial** 2 indicatori au fost acceptați, însă indicatorul “Procentul afacerilor sprijinite care integrează în activitate mesaje sau politici privind siguranța și toleranța zero față de violență și exploatare” este dificil de a fi măsurat obiectiv. Indicatorul este mai degrabă cantitativ și nu reflectă automat eficiența reală. Supravegherea formală ar genera birocrație fără garanția impactului.
	14.	La acțiunea 3.1.5. Implementarea mecanismului de susținere a antreprenorilor din industria turismului pentru dezvoltarea și digitalizarea ofertei turistice și promovarea principiilor de sustenabilitate indicatorul de monitorizare „Minimum 50 de antreprenori din industria turismului, susținuți anual” se propune de expus în următoarea redacție: „Minimum 50 de antreprenori din industria turismului susținuți anual dintre care minim 30% femei”.	**Se acceptă**
	15.	La acțiunea 3.1.6. Acordarea suportului pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului, se propune completarea cu următorii indicatori de monitorizare: •Numărul de granturi acordate entităților din domeniul turismului, care includ condiționalități privind respectarea principiilor de prevenire a violenței și exploatării; •Ponderea femeilor în totalul beneficiarilor (%). În contextul propunerilor înaintate, pe tot parcursul planului de acțiuni, la rubrica „Indicatorii de	**Se acceptă**

		monitorizare", acolo unde este posibil și relevant, se va asigura dezagregarea multiplă a indicatorilor după criterii precum sex, vârstă, dizabilitate, statut migrațional și mediu de reședință (urban/rural).	
	16.	La Nota de fundamentare Compartimentul 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen urmează a fi completat prin prisma faptului că implementarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029" are implicații directe asupra echității și egalității de gen, având în vedere structura specifică a sectorului turismului și ospitalității, unde femeile reprezintă o proporție semnificativă a forței de muncă, în special în activități de cazare, alimentație publică și servicii conexe. Sectorul turismului prezintă vulnerabilități specifice, care pot genera riscuri diferențiate pentru femei și bărbați. Femeile sunt mai frecvent angajate în poziții cu nivel salarial redus, în forme de muncă sezonieră sau informală, ceea ce poate amplifica riscul de precaritate economică, dependență financiară și expunere la hărțuire, violență sau exploatare sexuală. De asemenea, în această industrie pot apărea riscuri sporite de trafic de ființe umane și exploatare. Bărbații pot fi expuși riscurilor asociate muncii „la negru" și activităților economice informale. În acest context, Programul trebuie să promoveze abordarea preventivă și integrată, care să includă: •instituirea și promovarea unor mecanisme rapide de sesizare a situațiilor de violență, hărțuire sau exploatare în cadrul entităților turistice; •dezvoltarea capacității personalului din sector pentru identificarea promptă a cazurilor potențiale de victimizare, inclusiv prin instruiri dedicate și proceduri interne standardizate; •încurajarea implementării unor proceduri clare de raportare și referire către autoritățile și serviciile specializate; •promovarea afișării vizibile în unitățile turistice a informațiilor privind liniile naționale de suport și mecanismele de asistență pentru victimele violenței și traficului de persoane; •consolidarea cooperării interinstituționale pentru asigurarea unei intervenții rapide și coordonate în cazurile identificate.	**Se acceptă**
	17.	La acțiunea 1.2.3. Implementarea Regulamentului cu privire la modul de operare cu tichetele de vacanță, la rubrica „Partenerii de cooperare" se propune: - includerea în calitate de parteneri de implementare Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, structuri reprezentative ale salariaților și angajatorilor. Implicarea acestora va asigura o	**Se acceptă**

		diseminare eficientă a informației și va consolida dialogul social la nivel de ramură în domeniul culturii; - excluderea Ministerului Muncii și Protecției Sociale din lista partenerilor de implementare, întrucât atribuțiile sale vizează elaborarea politicilor și a cadrului normativ în domeniul raporturilor de muncă și dialog social, iar implementarea și cooperarea sectorială cu partenerii sociali țin de competența ministerului de resort.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova, *nr.03-547 din 18.02.2026*	18.	*La proiectul Programului* La Tabelul nr. 4. Indicatorii de monitorizare a Programului Obiectivul specific 3.1., propunem reformularea acestuia după cum urmează: „Consolidarea competitivității și sustenabilității a minimum 70 afaceri din sectorul turismului rural, prin intervenții integrate de formare profesională și facilitare a accesului la finanțare până în 2029”. Indicatorul de impact/rezultat, va fi substituit cu: „creșterea anuală cu 12% a investițiilor în economie, generate prin sprijinirea afacerilor în domeniul turismului”. În vederea asigurării coerenței documentului, propunerile de reformulare menționate urmează a fi reflectate corespunzător și în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului „Turism 2029”, la obiectivul specific 3.1.	**Se acceptă**
	19.	*La proiectul Planului de acțiuni* La acțiunea 3.1.6. în coloana „indicatorii de monitorizare”, propunem înlocuirea indicatorului „numărul de beneficiari” cu indicatorul „valoarea granturilor aprobate spre finanțare (mii lei)”, pentru o măsurare a intensității sprijinului și a efectului investițional. La rubrica „Sursa de finanțare” se va indica „buget de stat”. La „Costuri de implementare”, pentru anii 2027 și 2028, se va include suma de câte 15.000,0 mii lei (subprogram 50.04). Complementar, La Tabelul nr.5 Costurile pentru implementarea Programului, la Obiectiv specific 3.1, urmează a se ține cont de alocările bugetare planificate pentru anii 2027 și 2028, în cuantum de câte 15.000,0 mii lei, și urmează a fi incluse în tabel, pentru asigurarea unei previziuni multianuale complete și a corelării cu Planul de acțiuni.	**Se acceptă**
	20.	La pct. 2.2.4 este stipulată acțiunea „Implementarea programului național pentru gestionarea durabilă a destinațiilor turistice și de consolidare a capacităților pentru OMD-uri bazat pe evaluarea nevoilor actorilor din domeniu”. Însă în Plan nu este indicată elaborarea și	**Precizare** În plan este inclusă acțiunea 1.2.1. - Elaborarea Regulamentului privind crearea, funcționarea și finanțarea organizațiilor de

		aprobarea Programului indicat. Astfel, considerăm judicios reconsiderarea acesteia.	management al destinațiilor turistice (OMDT).
	21.	Cu titlul de recomandare, evocăm că la acțiunile de la pct. 1.2.6, 1.2.7, 1.2.8, 1.2.9 și 1.2.10, lipsește temeiul juridic pentru elaborarea acestor acte. Or, actele aprobate de Guvern sau de către autoritățile publice centrale se aprobă în temeiul și întru executarea prevederilor legii sau a actelor normative superioare, potrivit art. 14 alin. (1) al Legii nr.100/2017 „Hotărârea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru organizarea executării legilor„ și art. 16 alin. (2) „Actele normative ale autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate şi ale autorităţilor publice autonome sânt emise sau aprobate numai în temeiul şi pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Preşedintelui Republicii Moldova, a hotărârilor şi ordonanţelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective„. Suplimentar, dacă actele respective vor conține norme (obligații și cerințe) referitoare la mediul de afaceri, atragem atenția că acestea trebuie să fie corelate prevederilor Legii nr. 235/2006 cu privire la reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, și anume, art. 14 alin. (1) care stipulează: „Normele materiale şi procedurale de iniţiere, desfăşurare şi lichidare a afacerii, precum şi de control asupra afacerii, se stabilesc prin legi”.	**S-a luat act.** În varianta actuală: Acțiunea 1.2.5. Elaborarea și aprobarea Ghidului de dezvoltare a rutelor culturale la nivel european – temeiul juridic Legea nr. 23/2023 cu privire la accederea Republicii Moldova la Acordul parțial extins al Consiliului Europei privind rutele culturale, reconfirmat prin Rezoluția CM/Res(2013)66 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei; Acțiunea 1.2.6. Elaborarea Regulamentului privind formarea profesională continuă, normele de conduită și evaluarea ghizilor naționali de turism are ca temei Legea nr. 352/2006, care urmează a fi modificată în acest sens, până la finele anului 2026; Acțiunea 1.2.9. are ca temei juridic Regulamentul privind crearea, funcționarea și finanțarea organizațiilor de management al destinațiilor turistice (OMDT), care va fi adoptat până la finele anului 2026; Acțiunea 1.2.8. și 1.2.9 au fost excluse.
Ministerul Afacerilor Interne, *nr. 40/565 din 13.02.2026*	22.	Cu referire la acțiunea nr. 1.3.7. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a turismului, ce vizează „Extinderea listei statelor terțe, cetățenii cărora beneficiază de regim facilitat de călătorii în Republica Moldova” ce are ca indicator de monitorizare: „Regim simplificat de vize, extins pentru 5 țări”, considerăm oportun excluderea acesteia. Această propunere de excludere derivă din angajamentul de armonizare a cadrului normativ și a practicilor instituționale cu acquis-ul Uniunii Europene, inclusiv în domeniul politicii de vize. Aceste angajamente sunt reflectate în Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”,	**Se acceptă** Acțiunea a fost exclusă.

		coordonat de Ministerul Afacerilor Interne (subcapitolul 8. „Vize”, coordonat de comun cu Ministerul Afacerilor Externe). În acest sens, Republica Moldova urmează a se alinia etapizat la Regulamentul (UE) 2018/1806 care stabilește în mod exhaustiv lista statelor terțe ai căror cetățeni sunt supuși obligației de a deține viză pentru traversarea frontierelor externe ale UE, precum și a celor exonerați de această obligație. În aceste condiții, instituirea de către Republica Moldova a unor regimuri facilitate de călătorii, nu este compatibilă cu politica Uniunii Europene în domeniul vizelor și cu angajamentul asumat de Republica Moldova în procesul de integrare europeană.	
Ministerul Afacerilor Externe, *nr. DI/3/041-1608 din 13 februarie 2026*	23.	Cu referire la obiectivul nr. 1.3.1. din proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029” pentru anii 2026-2029 ce vizează aderarea la Convenția-cadru privind Etica în Turism, adoptată prin Rezoluția A/RES/772 (XXIII) din 12 septembrie 2019 de către UN Tourism (în continuare – Convenția), se menționează faptul că aderarea Republicii Moldova la Convenția respectivă implică asumarea unor obligații de ordin legislativ, instituțional și financiar. Din perspectiva cadrului normativ, va fi necesară evaluarea și, după caz, ajustarea legislației naționale în domeniul turismului, inclusiv elaborarea sau revizuirea unei legi a turismului fundamentate pe principiile etice consacrate de Convenție, în vederea facilitării activității agenților economici și asigurării alinierii la standardele internaționale. În acest context, odată cu aderarea la Convenție, Republica Moldova ar întâmpina dificultăți în implementarea integrală și rapidă a unor astfel de cerințe, cum ar fi: capacitate instituțională limitată în domeniul turismului (resurse umane și mecanisme de monitorizare, constrângeri bugetare, necesitatea actualizării sau adoptării unui cadru legislativ nou (eventual o lege a turismului)). În acest context, termenul stabilit de realizare pentru Trim. III, 2026 - trim. IV, 2026 urmează a fi revăzut, întrucât implementarea va necesita o perioadă mai extinsă.	**Se acceptă** Realizarea acțiunii a fost transferată pentru 2028.
	24.	Cu referire la obiectivul nr. 1.3.7. din proiectul planului, se menționează că lista statelor terțe ai căror cetățeni sunt scutiți de obligația de viză pentru intrarea în Republica Moldova este, în prezent, mai extinsă decât cea aplicată de Uniunea Europeană, iar angajamentul asumat de Republica Moldova este de a o aduce în deplină concordanță cu lista UE. În acest context, propunerea de liberalizare a regimului de vize pentru încă cinci state terțe apare ca fiind nejustificată și contrară angajamentelor asumate față de	**Se acceptă** Acțiunea a fost exclusă.

		Uniunea Europeană în cadrul procesului de integrare europeană. Dimpotrivă, Republica Moldova urmează să reintroducă regimul de vize pentru statele ai căror cetățeni sunt supuși obligației de viză în Uniunea Europeană, în vederea asigurării alinierii depline la acquis-ul UE și a respectării obligațiilor asumate. Un asemenea obiectiv ar genera abateri directe de la politica comună a UE în domeniul vizelor, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2018/1806 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerați de această obligație, care este bazată pe criterii stricte privind migrația ilegală, securitatea publică și gestionarea frontierelor. Se consideră imperativă excluderea obiectivului nr. 1.3.7. din proiect, pentru a nu prejudicia agenda de aderare.	
Ministerul Finanțelor, *nr. 05/17/47/223 din 20.02.2026*	25.	Potrivit autorului, resursele bugetare planificate pentru implementarea Programului sunt distribuite în mai multe sectoare și subprograme bugetare. Totodată, în urma analizei proiectului Planului de acțiuni din Capitolul IX, se constată că nu sunt planificate acțiuni ce urmează a fi realizate din resursele financiare ale sectorului 20 „Cultură”. Drept urmare, subprogramele 8502 „Dezvoltarea culturii”, 8503 „Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național” și 8506 „Odihnă și agrement” urmează a fi excluse din Capitolul V. Modificările corespunzătoare urmează a fi operate și în Nota de fundamentare.	**Nu se acceptă** Subprogramele 8502 și 8503 nu s-au exclus, deoarece sunt acțiuni în planul operațional care vor fi realizate din contul acestor subprograme.
	26.	La Capitolul V„Costurile aferente și surse de finanțare”. Referitor la alineatul patru din Capitolul V, pentru transparență, se recomandă de indicat concret pentru care măsuri din Agenda de reforme a Planului de Creștere pentru RM pentru anii 2025-2027 va fi repartizată suma de 437 500,0 mii lei.	**Se acceptă** Au fost incluse măsurile din Planul de creștere.
	27.	La Tabelul nr. 5, se propun următoarele: - repartizarea costurilor pe fiecare subprogram separat, pentru a asigura o imagine clară și corelată cu programele bugetare, în cazul obiectivelor specifice ce urmează a fi implementate din contul mai multor subprograme; - excluderea subprogramelor aferente sectorului 20 „Cultură”, ținând cont de obiecția expusă supra; - indicarea unității de măsură. - completarea coloanei „Costuri totale” la „Obiectiv specific 1.2.”, rubrica „Costuri acoperite din asistență externă”. Totodată, pentru o reflectare mai transparentă a costurilor din bugetul de stat, acestea urmează a fi prezentate separat pentru fiecare subprogram, fără totalizarea acestora.	**Se acceptă**

	28.	La Planul de acțiuni Din acțiunea 2.1.3 „Asigurarea reabilitării și modernizării drumurilor de acces spre destinațiile turistice”, coloana 7 „Surse de finanțare”, excluderea sintagmei „Fondul rutier”, având în vedere că acesta constituie parte componentă a bugetului de stat. Cu titlu de recomandare, se propune completarea Planului de acțiuni cu rânduri distincte în care să fie indicate costurile totale pentru fiecare an de implementare.	**Se acceptă parțial** S-a exclus sintagma „Fondul rutier”. În ceea ce privește completarea Planului de acțiuni cu costurile totale pentru fiecare an de implementare, nu considerăm necesar dublarea acestora, deoarece toate costurile sunt reflectate în Tabelul nr. 5.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, *nr. 04-769 din 19.02.2026*	29.	La proiectul hotărârii Guvernului, după pct. 3, se va completa cu un punct nou care va reglementa termenul de prezentare către Guvern a Raportului de evaluare finală a documentului de politică publică nominalizat.	**Se acceptă**
	30.	La proiectul Programului 1. La cap. I. Introducere, în aliniatul privind corelarea obiectivelor Programului cu documentele de politici sectoriale (precum și la ultimul aliniat de la pag. 4), textul: „Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022–2028” se va substitui cu textul: „Strategia națională de dezvoltare regională a Republicii Moldova pentru anii 2022–2028”, conform Hotărârii Guvernului nr.40/2022.	**Se acceptă**
	31.	2. La cap. II. Analiza situației: a) la Pilonul IX. Transportul aerian și Pilonul XVII. Presiunea și impactul cererii, pe tot parcursul textului denumirea: „Aeroportul Internațional Chișinău”, se va substitui cu denumirea: „Aeroportul Internațional „Eugen Doga”- Chișinău””, în temeiul Hotărârii Guvernului nr.447/2025 cu privire la conferirea numelui „Eugen Doga” Aeroportului Internațional Chișinău;	**Se acceptă**
	32.	b) la Secțiunea a 5. Dezvoltarea turismului în regiuni: - la provocarea: „Capacitatea administrativă redusă privind elaborarea și implementarea politicilor publice de dezvoltare economică locală”, textul: „Agențiile de Dezvoltare Regională, APL de nivelul I și II nu dispun de suficiente competențe legale, cunoștințe, capacități și aptitudini privind planificarea activităților în parteneriat cu sectorul de afaceri pentru dezvoltarea economică locală în general și a turismului în Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova particular” se va revizui, întrucât afirmația este generalizatoare. Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR) dispun de competențe și experiență în planificarea proiectelor de dezvoltare regională. Se recomandă delimitarea clară a atribuțiilor ADR față de cele ale autorităților sectoriale din turism.	**Se acceptă** Textul a fost ajustat.

		Totodată, exemplul prezentat pentru Regiunea de Dezvoltare Nord evidențiază preponderent deficiențe (precum rata redusă de implementare a obiectivelor sau rezultatele modeste obținute) fără a include exemple comparative din alte regiuni de dezvoltare și fără a prezenta o analiză a cauzelor care au determinat respectivele situații. Astfel, considerăm necesară completarea acestei secțiuni cu o analiză amplă, inclusiv sub aspectul nivelului de finanțare al domeniului atractivității turistice în raport cu alte domenii și regiuni, precum și al capacității financiare a autorităților publice locale, pentru a asigura o evaluare echilibrată și fundamentală.	
	33.	- În Tabelul nr. 2. Documentele de planificare la nivel regional, la documentul nr. 4. Programul regional sectorial privind creșterea atractivității turistice a Regiunii de Dezvoltare UTA Găgăuzia, în coloana „Detalii", textul: „Document elaborat în manieră pro-business, spre deosebire de celelalte PRST-uri din RD Nord, Centru și Sud. Planul de acțiuni cuprinde 10 proiecte prioritare de dezvoltare a turismului", se va substitui cu textul: „Documentul a fost aprobat prin Decizia Consiliului pentru Dezvoltare Regională UTA Găgăuzia nr. 2/1 din 20.03.2019. Planul de acțiuni conține 10 proiecte prioritare de dezvoltare a turismului";	**Se acceptă**
	34.	La Secțiunea a 6. Administrarea și finanțarea turismului, la Figura 18. Structura și dinamica finanțării turismului, mii lei, denumirea: „Fondul Național de Dezvoltare Rurală" se va substitui cu denumirea: „Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL)", întru asigurarea conformității cu cadrul normativ în vigoare.	**Se acceptă** Denumirea a fost substituită.
	35.	3. În lista abrevierilor, se va substitui textul: „ÎS ASD - Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor"" cu textul: „S.A. AND – Societatea pe Acțiuni „Administrația Națională a Drumurilor"", conform Hotărârii Guvernului nr.413/2024 cu privire la reorganizarea Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor".	**Se acceptă**
	36.	La Planul de acțiuni La Obiectivul General 2. Creșterea competitivității și atractivității destinațiilor turistice prin dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice: La Obiectivul specific 2.1: a) la acțiunea 2.1.1. Diversificarea conexiunilor aeriene și atragerea noilor companii avia, în coloana „Partenerii de cooperare", sugerăm includerea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău"; b) la acțiunea 2.1.2 Asigurarea delimitării unei zone dedicate, în Aeroportul Internațional Chișinău „Eugen Doga", pentru întâlnirea și transferul grupurilor organizate de turiști („meet and greet"), se va indica	**Se acceptă**

		denumirea corectă a ,,Aeroportului Internațional ,,Eugen Doga”- Chișinău”. Totodată, în coloana ,,Autoritățile/instituțiile publice responsabile”, sugerăm includerea ,,Agenției Proprietății Publice" – prim-responsabile de realizarea măsurii, iar în coloana ,,Partenerii de cooperare” se va indica prim-responsabil – Î.S. ,,Aeroportul Internațional Chișinău”.	
	37.	La acțiunea 2.1.3. Asigurarea reabilitării și modernizării drumurilor de acces spre destinațiile turistice, din coloanele ,,Autoritățile/instituțiile publice responsabile” și ,,Partenerii de cooperare” se vor exclude ,,MIDR” și ,,AND”, deoarece acestea gestionează drumurile naționale. Mijloacele Fondului rutier sunt destinate pentru întreținerea și repararea drumurilor publice naționale și locale de interes raional. Drumurile de acces către destinațiile turistice sunt administrate de către autoritățile publice locale. Ministerul, din mijloacele Fondului rutier, poate asigura reabilitarea sectoarelor de drumuri naționale care duc spre obiectivele turistice. În acest sens, este necesară delimitarea clară a sectoarelor de drumuri care urmează a fi reabilitate.	**Se acceptă parțial** Drumurile naționale sunt finanțate din Fondul Rutier, iar cele locale din FNDRL, ambele se află în gestiunea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
	38.	Se vor exclude acțiunile 2.1.4. Asigurarea modernizării și relansării transportului feroviar de pasageri spre destinațiile turistice și 2.1.5. Elaborarea studiilor de fezabilitate privind crearea noilor conexiuni feroviare, întrucât măsurile nominalizate nu vor fi realizate în termenii stabiliți din lipsa mijloacelor financiare dar și a procesului actual de reorganizare a Întreprinderii de Stat ,,Calea Ferată din Moldova”	**Se acceptă** Acțiunile a fost excluse.
	39.	Textul acțiunii 2.1.6. Standardizarea orarelor transportului public se va reformula, fiind expus în următoarea redacție: ,,Implementarea sistemului de management integrat în domeniul transportului rutier (SMI)”. Indicatorul de monitorizare ,,Numărul de rute standardizate” se va substitui cu indicatorul ,,Registrul rutelor operațional”. În coloana ,,Termenul de realizare” se va indica ,,Trim. I, 2026 - Trim. IV, 2028”. Responsabil de realizarea măsurii va fi ,,ANTA”, iar ,,MIDR” - partener de cooperare.	**Se acceptă** În varianta actuală acțiunea 2.1.4.
	40.	La Obiectivul specific 2.2, textul acțiunii 2.2.2. ,,Elaborarea profilurilor investiționale pentru industria turismului” se va reformula fiind expus astfel: ,,Elaborarea profilurilor investiționale regionale pentru industria turismului”, iar indicatorul de monitorizare a măsurii se va majora de la ,,Minim 4 profiluri investiționale, elaborate” la ,,Minim 5 profiluri investiționale, elaborate”.	**Se acceptă** În varianta actuală acțiunea 2.2.1.
	41.	la Obiectivul specific 2.3: a) se va exclude acțiunea 2.3.1. Elaborarea și integrarea secțiunii ,,Zonele cu resurse turistice” în Planul de	**Se acceptă** Acțiunea a fost exclusă.

		amenajare a teritoriului național, în conformitate cu prevederile Codului Urbanismului și Construcțiilor", întrucât, actualmente, Republica Moldova nu are un Plan de amenajare a teritoriului național (PATN) aprobat, ceea ce implică inițierea elaborării acestuia conform prevederilor Codului Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023, precum și a Regulamentului privind conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare și actualizare, avizare și aprobare a Planului de amenajare a teritoriului național (PATN), aprobat prin Hotărârea Guvernul nr.715/2022. În acest sens, menționăm că, inițierea elaborării PATN-lui integral, conform procedurilor stabilite în Codul și Regulamentul prenotat, implică timp îndelungat, costuri mari, precum și achiziția serviciilor pentru elaborarea documentului și convocarea grupului de lucru întru monitorizarea elaborării documentului. Pentru elaborarea PATN sau a secțiunilor specializate ale acestuia, urmează a fi identificate resursele financiare, care la momentul actual, nu sunt planificate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2026-2028.	
	42.	La acțiunea 2.3.2. „Elaborarea planurilor de dezvoltare durabilă a turismului în zonele cu resurse turistice prin atragerea proiectelor investiționale", din coloana „Autoritățile/instituțiile publice responsabile" se va exclude „MIDR", deoarece măsura excede competențele ministerului stabilite în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.690/2017. Din coloana „Partenerii de cooperare" se va exclude „ONDRL", deoarece acțiunea excede competențele Instituției Publice „Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală" stabilite în Hotărârea Guvernului nr.262/2025.	**Se acceptă** Acțiunea a fost reformulată și s-a exclus MIDR ca instituție responsabilă, fiind introduse ADR-urile. În varianta actuală 2.2.6.
	43.	La acțiunea 2.3.3. „Reabilitarea infrastructurii turistice în zonele cu resurse turistice", din coloana „Parteneri de cooperare" se va exclude „ONDRL" și se va completa cu Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR). Astfel, potrivit Documentului unic de program pentru anii 2025–2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.160/2025, Măsura 1.3 „Sporirea atractivității turistice" se încadrează în domeniul de intervenție „Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă în regiunile de dezvoltare". Implementarea proiectelor aferente acestei măsuri este realizată prin intermediul Agențiilor de Dezvoltare Regională, care gestionează și monitorizează proiectele de dezvoltare regională din domeniul turismului finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală. Prin urmare, ADR-urile reprezintă partenerii instituționali relevanți pentru implementarea acestei acțiuni.	**Se acceptă** În versiune actuală 2.1.5.

	44.	La acțiunea 2.3.5. Elaborarea proiectelor tehnice și documentelor conexe pentru amenajarea turistică a zonelor cu resurse turistice, din coloana „Parteneri de cooperare”, se va exclude „OATUCL”, întrucât măsura excede competențele Instituției Publice „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe” stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.633/2023.	**Se acceptă** În versiune actuală 2.1.7.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare din Republica Moldova, *nr. 07-05/481 din 19.02.2026*	45.	Se propune includerea în cadrul Pilonului XIII Patrimoniul cultural, alineatul 2, după al cincilea enunț, a următoarei mențiuni: „Totodată, în anul 2025, complexele vitivinicole subterane Combinatul de Vinuri „Cricova” S.A. și Combinatul de Vinuri de calitate ’’Mileștii Mici” Î.S. au fost incluse în Lista Indicativă a Patrimoniului Mondial UNESCO, marcând un pas important în recunoașterea patrimoniului vitivinicol al Republicii Moldova ca element de valoare universală potențială”.	**Se acceptă**
	46.	Totodată, MAIA recomandă revizuirea scorului țării pentru patrimoniul cultural, actualmente de 1,25 puncte, față de media regională de 1,82, pentru a reflecta mai clar și complet diversitatea și bogăția patrimoniului cultural național, inclusiv siturile cu valoare universală potențială.	**S-a luat act.**
	47.	În tabelul nr. 4. Indicatori de monitorizare a Programului ’’Turism 2029”, rândul 3, rubrica „Sursa de date” se completează cu textul „AIPA”. Argumentarea: Pentru a aduce în concordanță informația din tabel cu textul de la pct. 3.1.3. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029”.	**Se acceptă**
	48.	La pct. 3.1.3. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a turismului ’’Turism 2029”, textul ’’Minim 40 de beneficiari” se substituie cu textul ’’Minim 20 de beneficiari”. Argumentarea: Pentru a asigura atingerea indicatorilor planificați, precum și pentru a aduce în concordanță datele din proiectul respectiv cu datele similare din proiectul Programului Strategic al Politicii Agricole 2026-2030 (fișa de intervenție DR-12 Investiții în diversificarea activităților economice neagricole) elaborat de către MAIA și care este actualmente în proces de consultare cu asociațiile de profil.	**Se acceptă** Indicatorul a fost modificat.
	49.	La compartimentul ABREVIERI, cuvintele „Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură” se substituie cu cuvintele „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.	**Se acceptă**
Agenția de Guvernare Electronică, *nr. 3007 – 025*	50.	La Acțiunea nr. 1.2.5 „Elaborarea conceptului Sistemului Informațional automatizat „Registrul turismului”, Acțiunea nr. 3.3.2 „Dezvoltarea și operaționalizarea punctului digital (platformei) pentru încheieri pe termen	**Se acceptă**

din 06.02.2026		scurt” și Acțiunea nr. 3.3.3 „Implementarea conceptului Sistemului Informațional automatizat „Registrul turismului””, solicităm respectuos excluderea AGE din coloana „Partenerii de cooperare”. Astfel, potrivit art.72 alin.(2) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional de stat ține de posesorul sistemului respectiv.	
	51.	Conținutul Acțiunilor nr. 1.2.5 și 3.3.3 se va redacta prin utilizarea noțiunii „sistem informațional”, dar nu cea de „sistem informațional automatizat”, în corespundere cu noțiunile utilizate în textul Legii nr.467/2003.	**Se acceptă**
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a Republicii Moldova, *nr. 36/01-06/148 din 05.02.2026*	52.	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029” pentru perioada anilor 2026–2029 (număr unic 64/MC/2026) și îl susține, fără obiecții, recomandări sau propuneri.	**S-a luat act.**
Congresul Autorităţilor Locale din Moldova, *nr. 36 din 11 februarie 2026*	53.	În general, acțiunile prevăzute de Program sunt necesare și le susținem, însă considerăm că o schimbare vizibilă a stării de lucruri în domeniul turismului este posibilă doar prin focusarea și sinergia tuturor actorilor din domeniu și poate chiar prin măsuri neordinare, care să stimuleze rapid investițiile și să atingă finalitatea așteptată, ceea ce ar trebui să se regăsească în Program. O lacună a Programului este lipsa de atenție (neglijarea, pe când ar fi necesară focusarea) și punerea în valoare a zonei balneoclimaterice de odihnă din or. Vadul lui Vodă, care deține o unicitate a condițiilor de microclimă terapeutică (sanatorială), cu aer umed forestier și bogat în fitoncide, apă curgătoare și plaje nisipoase, fiind apreciat mult în perioada sovietică, fiind depășit ca popularitate doar de stațiunile din Caucaz și Crimeea. Un alt aspect neglijat, considerăm că este „puntea” de ieșire a Republicii Moldova la r. Dunărea și Marea Neagră prin portul Giurgiulești, care de asemenea, nu este valorificată în plan turistic, cu toate că deține un potențial mare.	**Se acceptă parțial** Menționăm că a fost adoptată Legea 16/2025 privind stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice și tratamentul balnear și de recuperare, activitatea medicală desfășurată în cadrul stațiunilor balneare se supune reglementării și autorizării Ministerului Sănătății. La momentul actual, prin acțiunea 3.1.13. Elaborarea hărții investiționale pentru dezvoltarea turismului balneo-sanatorial în Republica Moldova, ne propunem și evaluarea zonei Vadul lui Vodă din punct de vedere al atragerii investițiilor.
	54.	Printre măsurile neordinare pot fi proceduri accelerate care să reducă drastic barierele birocratice pentru investitori, cum ar fi: obținerea facilitară de autorizații în domeniu, avize de mediu facilitare pentru proiecte turistice mici și medii, un regim fiscal special pentru	**Se acceptă** S-a introdus acțiunea 1.2.11.

		primele 24 luni de activitate și pentru investiții noi, atragerea focusată a companiilor aeriene low-cost (taxe aeroportuare zero și co-marketing cu statul), poate chiar crearea unui Fond Național de Dezvoltare Turistică (stat, donatori, PPP), regim simplificat pentru pensiuni familiale, agroturism, turism gastronomic, cu standarde minime de activitate.	
	55.	Pe exemplul Sărbătorii Naționale a Vinului, este oportună programarea și organizarea unor evenimente internaționale „ancoră" în domeniu, cum ar fi festivaluri, competiții sportive, forumuri culturale etc, care aduc turiști rapid și sunt regulate (repetitive). Este necesară analiza oportunității ca Agenția Națională a Turismului sau Agenția Invest Moldova să activeze pe principii și modele de afacerii (separate de minister), care să exercite un management profesionist și mai puțin birocratic, care să se focuseze pe creșterea numărului de turiști, a nopților de cazare și, nu în ultimul rând, a veniturilor din turism. Având în vedere că turiștii caută experiențe simple și rapide, la nivel național trebuie să existe o platformă digitală unică care să asigure booking și plățile online (cu taxe minime), promovarea de rute turistice, feedback, asistență ghizi etc.	**S-a luat act.** Acțiunile 3.2.1., 3.2.2., 3.2.6., 3.2.7., 3.2.8., 3.2.9., 3.3.2., 3.3.3. din cap. IX al Programului, vor duce la creșterea numărului de turiști, a nopților de cazare, a veniturilor, de asemenea, va fi creată o platformă națională de promovare a produsului turistic.
Biroul Naţional de Statistică, *nr. 13/4-02/03 din 12 februarie 2026*	56.	În anexa proiectului hotărârii, Capitolul II "Analiza situației": Secțiunea a 2-a Evoluția turismului în Republica Moldova: • în aliniatul 1 de la pagina 7, enunțul "Între timp, 5,7 milioane cetățeni străini au traversat frontiera de stat și au rezidat în țară între 1 și 90 zile" de substituit cu "Între timp, au fost înregistrate 5,7 milioane de traversări ale frontierei de stat efectuate de cetățeni străini", deoarece numărul de 5,7 milioane se referă la "numărul de traversări ale frontierei de stat" și nu la "numărul de cetățeni care au traversat frontiera de stat". Diferența dintre cele două noțiuni este esențială pentru evitarea confuziilor între fluxul de mobilitate și numărul real de vizitatori: ✓ Număr de cetățeni străini – se referă la persoane distincte. Dacă un cetățean străin trece frontiera o singură dată, el este numărat o dată. ✓ Număr de traversări ale frontierei – se referă la acțiuni, nu la persoane. Un singur cetățean străin poate trece frontiera de mai multe ori într-o perioadă (intrări și ieșiri), iar fiecare trecere se contabilizează separat.	**Se acceptă** Textul a fost ajustat.
	57.	La aliniatul 1 de la pagina 9, în contextul definițiilor sus-menționate, necesită reformulare următoarele enunțuri: "Astfel, potrivit informațiilor de la Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (Figura nr. 4), numărul cetățenilor care au intrat în Republica Moldova în 2024 a fost de 5.7 milioane de persoane,..." și "Numărului moldovenilor	**Se acceptă** Enunțurile au fost reformulate.

		plecați peste hotare în 2024 a fost de 3,9 milioane persoane,...", deoarece cifrele de 5,7 milioane și 3,9 milioane se referă la numărul de traversări ale frontierei de stat și nu la persoane.	
	58.	În Figura nr. 4 în denumirea și legenda graficului de substituit expresiile: "numărul(ui) de călători" cu expresia "numărul(ui) de traversări ale frontierei de stat", iar expresiile: "Străini sosiți", "Moldoveni plecați" de substituit cu, respectiv, "Numărul de traversări ale frontierei de stat de cetățenii străini" și "Numărul de traversări ale frontierei de stat de cetățenii Republicii Moldova".	**Se acceptă** Figura nr. 4 a fost ajustată.
	59.	Secțiunea a 4-a Competitivitatea externă, Pilonul IV. Resurse umane • În Figura 10 Costul muncii în industria turismului, în graficul Salariu mediu lunar (brut) există o neconcordanță între titlul și datele prezentate. Costul muncii este un concept mult mai amplu decât salariul mediu, acesta din urmă fiind doar o componentă a costului total suportat de angajator (de exemplu costul muncii include cheltuielile salariale, contribuțiile angajatorului pentru asigurările social, și alte cheltuieli cu forța de muncă). Totodată, propunem ca unitatea de măsură sa fie scrisă pe lung: Lei, la fel și Femei, Bărbați. Este eronată plasarea în aceiași figură, sub titlul comun Costul muncii a graficului Productivitatea muncii, dat fiind că productivitatea nu este o componentă a costului muncii, dar un indicator de performanță. Concomitent, este indicată sursa BNS, dar nu e clar care date au fost utilizate, deoarece costul muncii calculat de BNS se diseminează doar la nivel de secțiune CAEM.	**S-a luat act.** Titlul figurii nr. 10 a fost reformulat, la fel și unitatea de măsură ajustată. Dat fiind faptul că titlul tabelului a fost reformulat, graficul "Productivitatea muncii" nu a fost plasat în alt compartiment.
	60.	Secțiunea a 7-a Analiza problemelor identificate: • în aliniatul 6 de la pagina 39, având în vedere că sunt preluate date din diferite surse și diferiți ani, propunem de indicat anul și sursa datelor. în Figura 21 Rata de ocupare pe structuri de cazare, la "Sursă: BNS,..." de substituit cifra "2022" cu "2024".	**Se acceptă** Cifra a fost substituită, la fel a fost indicat anul și sursa datelor.
Agenția Servicii Publice, *nr. 01/1266 din 13.02.2026*	61.	La proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029" pentru anii 2026-2029 la acțiunile: nr. 1.2.5 „Elaborarea conceptului Sistemului Informațional automatizat „Registrul turismului"", nr. 3.3.2 „Dezvoltarea și operaționalizarea punctului digital (platformei) pentru încheieri pe termen scurt" și nr. 3.3.3 „Implementarea conceptului Sistemului Informațional automatizat „Registrul turismului"", considerăm oportună excluderea ASP din coloana „Partenerii de cooperare", întrucât acestea excedează competențele sale instituționale.	**Se acceptă**

Institutul de Standardizare din Moldova, *nr. 07-02/38 din 16.02.2026*	62.	Având în vedere statutul Republicii Moldova de membru al Comitetului European de Standardizare (CEN), toate standardele europene EN sunt preluate și adoptate în totalitate ca standarde moldovenești. În anii precedenți au fost înregistrate solicitări privind adoptarea unor standarde aplicabile domeniului turismului. În acest sens, identificarea standardelor europene și internaționale relevante pentru domeniul turismului constituie o responsabilitate al Ministerului Culturii al RM, în calitate de autoritate de resort. Ulterior, Ministerul Culturii al RM, sau alte părți relevante vor înainta către ISM solicitarea oficială de adoptare a standardelor identificate, iar ISM, în conformitate cu procedurile de standardizare în vigoare, va asigura adoptarea acestora prin emiterea hotărârilor corespunzătoare. În acest context, având în vedere cele expuse anterior, considerăm necesară revizuirea punctului 2.2.3 din Capitolul IX „Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029", pentru anii 2026–2029". Astfel, se propune ajustarea responsabilităților instituționale, după cum urmează: la rubrica 5 se va exclude ISM și se va include Ministerul Culturii, iar, la rubrica 6 se va exclude Ministerul Culturii și se va include ISM.	**Se acceptă**
AO ANTAI „Pro Turism Moldova" *№ 06/01 din 23.02.2026*	63.	AO ANTAI „Pro Turism Moldova" notifică acest proiect cu un aviz negativ. De remarcat, că proiectul PNDT "Turism 2029" nu conține analiză economică relevantă și creează premise de utilizare neconformă a resurselor publice, într-un context al resurselor bugetare limitate. Evidențiem bunele practici ale Uniunii Europene, care stabilesc că strategiile de dezvoltare sectorială necesită să stabilească obiective clar definite și bine argumentate, care vor asigura că mijloacele financiare alocate vor fi utilizate pentru atingerea scopului propus. De menționat, că din Bugetul de Stat al Republicii Moldova pe anul 2026 (Legea Bugetului de Stat pentru anul 2026 nr. 322 din 29.12.2025) se propun investiții directe și majore în dezvoltarea turismului care necesită să fie utilizate eficient, transparent și responsabil.	**S-a luat act.**
	64.	De remarcat, dublarea activităților din Obiectiv general 2: Obiectiv specific 2.1. Modernizarea infrastructurii de acces și a rețelelor de utilități publice în minim 7 destinații turistice până în 2029; Obiectiv specific 2.3. Îmbunătățirea conectivității în cel puțin 7 destinații turistice și valorificarea minim a 10 zone cu potențial turistic; De menționat, că sunt definite vag toate obiectivele specifice, spre exemplu:	**Se acceptă parțial** Acțiunile aferente obiectivului specific 2.1. și 2.3. au fost comasate într-un singur obiectiv specific. În ceea ce privește, stabilirea unor ținte concrete, precum sprijinirea a minimum 70 de afaceri din turism sau dezvoltarea a cel puțin 3

		Obiectiv specific 3.1. Sprijinirea minim a 70 afaceri din turism, în special din mediul rural, prin organizarea a cel puțin 3 programe de formare profesională, facilitarea accesului la finanțare și suport pentru dezvoltarea și creșterea competitivității pe piața turistică până în 2029; Obiectiv specific 3.3. Dezvoltarea cel puțin a 3 soluții digitale pentru promovarea ofertei turistice și acces la servicii pentru turiști și antreprenori locali până în anul 2029. De remarcat, că se pune ca obiectiv timp de 3 ani de a sprijini 70 de afaceri (inclusive prin facilitarea accesului la finanțare), dar cum rămâne cu altele afaceri din turism, privind respectarea principiului concurenței loiale.	soluții digitale până în 2029, reprezintă repere măsurabile care permit monitorizarea progresului și evaluarea impactului intervențiilor. Aceste obiective nu limitează accesul altor operatori economici din sector, ci stabilesc un prag minim de rezultate ce urmează a fi realizate prin programele planificate. În același timp, măsurile propuse – programe de formare profesională, facilitarea accesului la finanțare și dezvoltarea instrumentelor digitale – au un efect multiplicator asupra întregului ecosistem turistic, contribuind indirect la creșterea competitivității tuturor actorilor din sector. Prin urmare, obiectivele stabilite vor asigura atingerea unor rezultate tangibile, menținând totodată principiul concurenței loiale, întrucât accesul la instrumentele de sprijin se va realiza în baza unor criterii transparente și deschise tuturor operatorilor eligibili.
	65.	1. Pilonul VII. Deschiderea internațională (pag. 19) ”Astfel, călătorii din UE, CSI, CEFTA, Marea Britanie, Australia, Coreea de Sud, Japonia nu au nevoie de viză, iar cetățenii altor state pot aplica la viza electronică, care însă presupune proceduri anevoioase. În ceea ce privește acordurile comerciale (precursoare ale turismului de afaceri), situația este cât se poate de dinamică. Republica Moldova este stat membru al Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) și beneficiază de acorduri de comerț liber cu UE și CSI.“ De menționat, că “pe data de 12 noiembrie 2025, în cadrul ședinței Guvernului Republicii Moldova, s-a aprobat denunțarea a șapte acorduri semnate anterior cu statele membre ale Comunității Statelor Independente (CSI). Printre acestea se numără Acordul privind călătoria fără vize ale cetățenilor CSI. De menționat, că pe data de 12 noiembrie 2025, în cadrul ședinței Guvernului Republicii Moldova, s-a aprobat denunțarea a șapte acorduri semnate anterior cu statele	**Se acceptă** Textul a fost ajustat.

		membre ale Comunității Statelor Independente (CSI). Denunțarea acordului va avea efect direct doar în raport cu Republica Tadjikistan și Republica Kârgâză, țări cu care nu există astfel de înțelegeri bilaterale. Țările membre CSI - Republica Tadjikistan și Republica Kârgâză au nevoie de vize.	
	66.	Pilonul VIII. Competitivitatea de preț (pag. 20, se indică că "Republica Moldova se clasează favorabil în comparație cu țările din regiune, întrunind un scor de 5,38 puncte față de media regională de 4,95", unde drept unul din argumente se aduce faptul, că din punct de vedere "al prețului pentru carburanți poziția Republicii Moldova este în general competitivă", după care se menționează, că "acest aspect, fiind comunicat într-un mod inteligent, poate deveni un atu puternic pentru industria turismului din Republica Moldova". De menționat, că este adusă o concluzie nefondată și absolut eronată. De constatat, că în proiectul Programului "PNDT Turism 2029" lipsește analiza strategică a riscurilor în legătură cu faptul, că în Republica Moldova sunt prețuri absolut necompetitive la carburanți, energie electrică, energie termică etc, din care derivă necompetitivitatea prețurilor la servicii turistice naționale în comparație cu cele de la nivel regional și european, internațional.	**Nu se acceptă** Republica Moldova este percepută ca o destinație relativ ieftină pentru turiști, deoarece costul vieții este mai scăzut decât în majoritatea statelor europene. Concluzia că pentru turiștii occidentali costul vieții este relativ ieftin este realistă. Prețurile la cazare și închirieri private sunt într-adevăr mai mici decât în majoritatea capitalelor europene. Platformele de tip Airbnb sunt frecvent menționate în analize turistice ca opțiune low-cost în Europa de Est.
	67.	Pilonul XIII. Patrimoniul cultural (pag.23) necesită să fie completat cu informații, că "COBZA – cunoștințe, tehnici și muzică tradițională este al 5-lea element comun înscris de România și Republica Moldova în patrimoniul UNESCO. Decizia a fost adoptată la New Delhi, în cadrul celei de-a 20-a sesiuni a Comitetului Interguvernamental pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial (8-13 decembrie 2025)!!!".	**Se acceptă** Textul a fost ajustat.
	68.	La pag. 23 – se menționează 131 muzee, dar pe pag. 29 se face referire la cifra de – 129 muzee în Republica Moldova. Informația necesită de a fi ajustată.	**Se acceptă** În Republica Moldova sunt 132 de muzee, dar înregistrate sunt 131, dintre care 7 sunt în subordinea Ministerului Culturii. Drept urmare, textul a fost ajustat.
	69.	La Pilonului XIII., patrimoniul cultural se unește nejustificat cu analiza turismului sportiv. De făcut referire la Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în RM, unde se dă o definirea separată la turismului cultural și turismului sportiv, deci ramurile necesită să fie analizate separat.	**Nu se acceptă** În Republica Moldova, turismul sportiv este încă insuficient dezvoltat și nu dispune de infrastructură semnificativă, produse sau fluxuri turistice dedicate care să justifice o analiză

			separată. În aceste condiții, elementele existente ale turismului sportiv sunt adesea valorificate în conexiune cu evenimente culturale, tradiții locale sau manifestări comunitare, ceea ce justifică examinarea acestuia în contextul mai larg al patrimoniului cultural și al valorificării resurselor locale pentru dezvoltarea turismului.
	70.	Pilonul XVII., Presiunea și impactul cererii (pag. 28), se indică că: "Astfel, din punct de vedere al presiunii și impactului cererii Republica Moldova, cu un scor de 3,58 de puncte, se poziționează mai sus de media regională de 3,1 puncte. Specificul turismului receptor în Republica Moldova este că, în cele mai multe cazuri, acesta este un satelit al turismului regional – mulți turiști care vizitează România, și, anterior, Ucraina, decideau să-și diversifice experiența cu o scurtă vizită în Republica Moldova. Totodată, pentru acest tip de vizitatori, mun. Chișinău era o escală convenabilă în drum spre Odesa. Per total, din cauza duratei scurte de ședere, volumul încasărilor per turist este minimal." Astfel de afirmații nu sunt actuale.	**S-a luat act.**
	71.	La Pilonul XIV., Resurse non-agrement (pag. 25-pag.26) "Turismul medical este un segment de mare perspectivă în Republica Moldova. Estimativ, clinicile private din țară au fost vizitate de 30 mii pacienți din străinătate în 2024." De remarcat, că noțiunea turismul medical nu este definit în Legea nr.352/2006 privind organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova.	**Nu se acceptă** Turismul medical este în ascensiune în Republica Moldova și e necesar să menționăm despre acest fapt.
	72.	În circumstanțele cazului proiectul PNDT "Turism 2029" trebuie să includă o notă de fundamentare, prin care ar fi necesar de argumentat necesitatea reconfigurării instituționale a administrației publice centrale și locale în domeniul turismului – prin preluarea responsabilităților privind politicile în domeniul turismului de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.	**Nu se acceptă** Includerea în nota de fundamentare privind necesitatea reconfigurării instituționale a administrației publice centrale și locale în domeniul turismului, prin preluarea responsabilităților de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, nu este oportună. Programul are rolul de a stabili obiectivele, direcțiile strategice și

			măsurile de dezvoltare a sectorului turistic, iar modificările ce țin de reorganizarea domeniului reprezintă aspecte de politică instituțională și administrativă care se reglementează prin acte normative distincte.
	73.	Secțiunea a 2-a Evoluția turismului în Republica Moldova Pag. 7: "Anul 2024 a marcat un moment de cotitură în industria turismului din Republica Moldova, înregistrând un număr record de 555,9 mii de excursioniști și turiști" . Se propune de corectat cifrele cu 555,8.	**Nu se acceptă** Datele au fost preluate de pe site-ul BNS.
	74.	Secțiunea a 3-a Impactul macroeconomic al industriei turismului Pag.11 : "Din start, veniturile agențiilor de turism și a agențiilor tur-operatoare, care au constituit 3.9 miliarde lei în 2023 și provin în proporție de 94% din turismul emițător, le revin 1.3% din PIB. În 2023, agențiile de turism și tur-operatorii înglobau 1280 de angajați, în timp ce în industriile conexe activau 19460 angajați, inclusiv: 678 în transportul aerian, 1996 în unitățile de cazare, iar majoritatea – 16184 în restaurante și alte servicii de alimentație. În sumă, angajații din turism și industriile conexe reprezintă circa 2,7% din numărul total de angajați în Republica Moldova." Procentajul nu este corect calculat.	**Se acceptă** Procentajul a fost recalculat.
	75.	Secțiunea a 4-a Competitivitatea externă, Pag. 14: "Potrivit anchetei structurale a întreprinderilor pentru 2023, în industria turismului din Republica Moldova activează 2602 întreprinderi, a căror activitate de bază ține în mod predominant de turism (agenții turistice, hoteluri și transportatori avia) sau în mod parțial (restaurante). Din acest număr, 15 sunt companii aeriene, 267 - hoteluri și alte facilități de cazare, 1898 - restaurante și 422 -agenții turistice. În dinamică se poate constata că numărul de companii de transport avia a scăzut cu 25% față de 2014, de la 20, la doar 15, iar retragerea de pe piața Republicii Moldova a companiei low-cost WizzAir în 2022 și revenirea acesteia în 2024 a demonstrat cât de susceptibilă este industria turismului la astfel de decizii. În același timp, numărul agenților economici din sectorul hotelier a crescut cu 184% (de la 94 în 2014), în special din contul dezvoltării pensiunilor și a turismului rural a căror număr s-a triplat pe parcursul acestei perioade. Numărul de agenții turistice și tur-operatori a crescut cu 31% (de la 321 în 2014), iar numărul de restaurante a crescut cu 48% (de la 1284 în 2014)." Datele sunt greșite.	**Se acceptă** Datele au fost ajustate, fiind incluse în Pilonul I. Mediul de afaceri

	76.	La pag. 14 privind competivitatea salariilor angajaților din turism: "Cele mai mari salarii medii lunare brute sunt în domeniul transportului aerian – 34,9 mii lei, dar tot aici se manifestă cel mai mare decalaj de gen, femeile (majoritatea însoțitoare de bord) având un salariu care reprezintă doar 58% din salariul bărbaților (majoritatea piloți). În hoteluri și agenții de turism, salariul mediu lunar este aproximativ 10 mii lei, diferența de gen fiind nesemnificativă. În restaurante se câștigă mai puțin- circa 7 mii lei, iar diferențele de gen sunt ceva mai accentuate. Bărbații angajați în serviciile de alimentație publică, câștigă lunar circa 6.6 mii lei, iar femeile - 5.7 mii lei.	**S-a luat act.**
	77.	La pag. 29-30 "În anul 2020, din cele 41332 de ÎMM-uri active, 2111 operau în domeniul turismului, ceea ce reprezintă 5 % , în timp ce companiile de turism rural reprezintă 15% din nr. total de ÎMM-uri din turism." De verificat datele.	**S-a luat act.** Datele au fost verificate și ajustate.
	78.	Secțiunea a 7-a Analiza problemelor identificate (pag.40), "Potrivit BNS, la sfârșitul anului 2024, în RM funcționau 300 de structuri de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, dintre care, doar 57 reprezentau pensiuni turistice și agroturistice. La nivel regional, capacitatea de cazare este distribuită inegal: în Nordul țării - 1096 camere, în Centru – 2170 camere, mun. Chișinău – 4395 camere, UTA Găgăuzia – 228 camere, iar în Sud - 760 camere." De verificat datele.	**S-a luat act.** Datele au fost verificate și ajustate.
Asociația Patronală a Industriei Turismului din Republica Moldova, 13.02.2026	79.	La textul hotărârii Guvernului: Textul articolului 2 se expune în următoarea redacție: „Implementarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029" se realizează în baza unui mecanism de coordonare interinstituțională și public–privat, asigurat de autoritatea publică centrală responsabilă de domeniul turismului, cu participarea reprezentanților mediului asociativ, mediului de afaceri și mediului academic din domeniul turismului" Se propune de completat cu articolul 2^1, cu următorul cuprins: „(1) Se instituie Comitetul de coordonare și implementare a Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029", ca mecanism consultativ permanent de tip public–privat. (2) Comitetul asigură: a) coordonarea implementării Programului; b)monitorizarea indicatorilor de performanță; c) formularea de propuneri de ajustare a politicilor publice în domeniul turismului. (3) Componența Comitetului include reprezentanți ai autorităților publice centrale, autorităților publice locale, mediului asociativ din turism, mediului academic, Platformei Naționale pentru Turism și partenerilor de dezvoltare."	**Se acceptă parțial** Propunerea de instituire a Comitetului de coordonare și implementare a Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029", nu poate fi acceptată, întrucât aceasta introduce crearea unei noi structuri permanente. Hotărârea de Guvern privind aprobarea unui program național are rolul de a aproba documentul de politică publică și de a stabili autoritățile responsabile de implementarea acestuia, iar instituirea unei structuri organizaționale distincte, necesită o reglementare separată sau includerea creării acesteia în partea operațională a Programului. Astfel, s-a introdus acțiunea

			1.3.6. "Instituirea Comitetului de coordonare interministerială pentru dezvoltarea turismului la nivel național".
	80.	La articolul 3 se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „Rapoartele anuale privind implementarea Programului includ indicatori de performanță economici, sociali și teritoriali, inclusiv: a) fluxul de turiști receptor și intern; b) cheltuiala medie per turist; c) durata medie a sejurului; d) impactul asupra ocupării forței de muncă; e)distribuția regională a beneficiilor economice."	**Nu se acceptă** Propunerea de a include în rapoartele anuale indicatori de performanță economici, sociali și teritoriali nu este oportună, întrucât Programul stabilește deja pentru fiecare acțiune indicatori specifici de produs și de rezultat, care permit monitorizarea directă și evaluarea eficienței măsurilor implementate.
	81.	După articolul 3 se introduce articolul 3^1, cu următorul cuprins: „Implementarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029" se realizează în continuitatea angajamentelor asumate de Guvernul Republicii Moldova la data de 19 august 2025, privind consolidarea turismului ca sector economic strategic și dezvoltarea mecanismelor instituționale și financiare dedicate acestui domeniu."	**Nu se acceptă** Formularea propusă nu poate fi inclusă în textul hotărârii de Guvern, întrucât aceasta face trimitere la „angajamentele asumate de Guvernul Republicii Moldova la data de 19 august 2025", fără a indica un act normativ sau un document oficial concret care să consacre aceste angajamente. În conformitate cu regulile de tehnică legislativă, actele normative trebuie să conțină referințe clare și verificabile la documente oficiale adoptate.
	82.	La Programul Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029", Capitolul I – După primul alineat se introduce un alineat nou, cu următorul cuprins: „Turismul este tratat ca sector economic strategic, cu rol direct în creșterea PIB-ului, exportul de servicii, dezvoltarea regională, ocuparea forței de muncă și consolidarea rezilienței economice a Republicii Moldova."	**Se acceptă**
	83.	Lista obiectivelor generale se completează cu un obiectiv nou: Obiectiv general 4: „Consolidarea guvernanței economice a sectorului turistic prin instituționalizarea	**Nu se acceptă**

		cooperării public–private și a mecanismelor de coordonare strategică la nivel național și regional.”	Au fost aprobate la nivel de concept doar 3 obiective generale.
	84.	La capitolul privind capitalul uman și competențele, se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „Implementarea politicilor privind competențele și dezvoltarea capitalului uman în turism se realizează inclusiv prin Platforma Națională pentru Turism din Republica Moldova, funcțională ca National / Regional Skills Partnership în cadrul EU Pact for Skills – Tourism Ecosystem.”	**Nu se acceptă** Platforma nu implementează politicile în domeniul turismului. Aceasta funcționează ca inițiativă/structură de cooperare consultativă între actorii din sectorul turistic.
	85.	La capitolul privind impactul financiar, se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „În vederea asigurării implementării eficiente a Programului, se recomandă examinarea oportunității instituirii Fondului pentru dezvoltarea turismului (Fondul Turismului), ca instrument financiar dedicat dezvoltării destinațiilor turistice și produsului turistic, inclusiv prin mecanisme de cofinanțare public–privat, utilizarea fondurilor externe și contribuții din sectorul privat.”	**Nu se acceptă** La momentul actual, nu este analizată posibilitatea instituirii Fondului pentru dezvoltarea turismului.
		Avizare și consultare publică repetată	
Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, nr. 21/1-69-3180 din 20.03.2026	86.	Cancelaria de Stat comunică susținerea proiectului fără obiecții și propuneri.	**S-a luat act.**
Ministerul Afacerilor Interne, nr.40 / 1213 din 27 martie 2026	87.	Ministerul Afacerilor Interne comunică susținerea proiectului. Urmare a examinării sintezei propunerilor și obiecțiilor în coraport cu Proiectul Planului de acțiuni al Programului, se constată că la propunerea Ministerului Muncii și Protecției Sociale acesta a fost completat cu acțiunea nr. 1.1.10 „Implementarea cadrului sectorial de prevenire a violenței împotriva femeilor, combaterii traficului de ființe umane și sprijinirii victimelor infracțiunilor în structurile turistice”, cu următorii indicatori de monitorizare: 20 de entități care adoptă politici interne privind prevenirea violenței împotriva femeilor și a traficului de ființe umane; 20 de entități care afișează vizibil informații privind liniile naționale de suport; 40 de antreprenori și angajați din sectorul turistic instruiți anual. În acest sens, autorul propunerii nu a argumentat necesitatea includerii unei asemenea acțiuni în Planul de acțiuni, fiind enumerați doar exhaustiv indicatorii de monitorizare propuși, fără o claritate că realizarea acestora vor contribui efectiv la realizarea acțiunii și atingerea obiectivului specific 1.1. Totodată, nu este clar care va fi modalitatea ca entitățile (care nu sunt specificate) posibil private să adopte politici publice	**Nu se acceptă** Instituția responsabilă de realizarea acțiunii este Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Culturii, la propunerea MMPS au fost incluși indicatorii respectivi, care sunt măsurabili și vor duce la implementarea cadrului sectorial.

		de prevenire a violenței împotriva femeilor și a traficului de ființe umane. La fel, se atenționează că nu este specificat dacă indicatorii vor duce la implementarea noului cadru sectorial, mai degrabă acesta este doar un instrument care facilitează informarea și sensibilizarea opiniei publice și nicidecum un indicator de monitorizare. Prin urmare, se propune modificarea indicatorilor pentru a contribui la implementrea acțiunii, fie excluderea acțiunii nr. 1.1.10. din Planul de acțiuni.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Nr. 04-1545 din 24.03.2026	88.	La cap. II. Analiza situației, Secțiunea a 5. Dezvoltarea turismului în regiuni: 1. la provocarea: „Capacitatea administrativă redusă privind elaborarea și implementarea politicilor publice de dezvoltare economică locală”, textul: „Agențiile de Dezvoltare Regională, APL de nivelul I și II nu dispun de suficiente competențe legale, cunoștințe, capacități și aptitudini privind planificarea activităților în parteneriat cu sectorul de afaceri pentru dezvoltarea economică locală în general și a turismului în particular” se va revizui, întrucât afirmația este generalizatoare. Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR) dispun de competențe și experiență în planificarea proiectelor de dezvoltare regională. Se recomandă delimitarea clară a atribuțiilor ADR față de cele ale autorităților sectoriale din turism. Totodată, exemplul prezentat pentru Regiunea de Dezvoltare Nord evidențiază preponderent deficiențe (precum rata redusă de implementare a obiectivelor sau rezultatele modeste obținute) fără a include exemple comparative din alte regiuni de dezvoltare și fără a prezenta o analiză a cauzelor care au determinat respectivele situații. Astfel, considerăm necesară completarea acestei secțiuni cu o analiză amplă, inclusiv sub aspectul nivelului de finanțare al domeniului atractivității turistice în raport cu alte domenii și regiuni, precum și al capacității financiare a autorităților publice locale, pentru a asigura o evaluare echilibrată și fundamentală.	**Se acceptă** Propoziția „Agențiile de Dezvoltare Regională, APL de nivelul I și II nu dispun de suficiente competențe legale, cunoștințe, capacități și aptitudini privind planificarea activităților în parteneriat cu sectorul de afaceri pentru dezvoltarea economică locală în general și a turismului în particular” a fost reformulată în varianta a doua a proiectului. De asemenea, și atribuțiile ADR-urilor au fost incluse. Totodată, menționăm că, a fost efectuată și o analiză comparativă cu alte regiuni de dezvoltare. Menționăm că, fiecare regiune de dezvoltare a fost analizată și sub aspectul nivelului de finanțare.
	89.	În Tabelul nr. 2. Documentele de planificare la nivel regional, la documentul nr. 4. Programul regional sectorial privind creșterea atractivității turistice a Regiunii de Dezvoltare UTA Găgăuzia, în coloana „Detalii”, textul: „Document elaborat în manieră pro-business, spre deosebire de celelalte PRST-uri din RD Nord, Centru și Sud. Planul de acțiuni cuprinde 10 proiecte prioritare de dezvoltare a turismului”, se va substitui cu textul: „Documentul a fost aprobat prin Decizia Consiliului pentru Dezvoltare Regională UTA Găgăuzia nr. 2/1 din 20.03.2019. Planul de acțiuni conține 10 proiecte prioritare de dezvoltare a turismului”;	**Se acceptă**
	90.	La pag. 32, se va rectifica textul: „Dacă ne referim la celelalte Agenții de Dezvoltare Regională, atunci putem	**Se acceptă**

		afirma că Agenția de Dezvoltare Regională Chișinău are în implementare Strategia de dezvoltare a turismului 2022–2026...", întrucât Strategia nominalizată este un document aprobat de Consiliul Municipal Chișinău (Decizia nr. 9/13 din 19.07.2022), conform datelor din Tabelul nr. 2. Documente de planificare la nivel regional.	
	91.	Se va revizui afirmația: „APL-urile din municipiul Chișinău dispun de resurse financiare pentru dezvoltarea turismului ...", în condițiile în care acestea accesează finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală sau surse externe.	**Se acceptă**
	92.	La pag. 33, se vor ajusta formulările: „ În ceea ce privește, Agenția de Dezvoltare Regională Centru se evidențiază o creștere semnificativă a numărului de turiști cazați ... "; „Agenția de Dezvoltare Regională Sud este una dintre destinațiile cele mai apreciate din Republica Moldova în special pentru rezervațiile extinse de la Nistrul de Inferior și Prutul de Jos", întrucât agențiile nominalizate nu sunt destinații turistice. Referința trebuie să vizeze „Regiunea de dezvoltare".	**Se acceptă**
	93.	La Planul de acțiuni, Obiectivul specific 2.1. Modernizarea infrastructurii de acces și îmbunătățirea conectivității în minim 7 destinații turistice până în 2029, la acțiunea 2.1.3. Asigurarea reabilitării și modernizării drumurilor naționale și locale cu acces spre destinațiile turistice, în coloana „Partenerii de cooperare" se vor indica „Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR)", iar în coloana „Costurile de implementare, mii lei" se va specifica „subprogramul 6402".	**Se acceptă**
Ministerul Finanţelor, nr. 05-17/69/432	94.	La Capitolul V. „Costuri aferente și surse de finanțare", în Tabelul nr.5, urmează a fi revizuite costurile acoperite din bugetul de stat și din asistența externă la obiectivul specific 2.1. aferente subprogramului 8502 și 8503. Tot aici, pentru o claritate și transparență a costurilor estimate pentru fiecare obiectiv, autorul urmează să divizeze mijloacele necesare pentru fiecare subprogram separat în parte. Acest fapt va permite o evaluare corectă a programului, a costurilor incluse în Legea bugetului de stat pentru anul 2026 precum și în estimările pentru anii 2027-2029 pentru implementare acestuia. Or, conform sumelor incluse în program este dificil să ne asigurăm că sumele reflectate se regăsesc în bugetele autorităților publice centrale care au atribuții în domeniul turismului și dezvoltării antreprenoriatului în turism.	**Se acceptă** Au fost ajustate costurile acoperite din bugetul de stat și din asistența externă la obiectivul specific 2.1. aferente subprogramului 8502 și 8503, de asemenea, costurile au fost calculate pentru fiecare subprogram în parte.
	95.	De asemenea se informează, că costurile ce urmează a fi acoperite din bugetul de stat pentru anii 2027-2029 urmează a fi ajustate în conformitate cu estimările liniei de bază prezentate de către Ministerul Finanțelor în procesul de elaborare a Cadrului Bugetar pe Termen Mediu 2027-2029. Respectiv, reieșind din resursele	**S-a luat act.** Sumele incluse pentru fiecare an, atât pentru subprogramul 66.01 cât și pentru 66.02 aferente domeniului turism

		menționate se va estima costul neacoperit al măsurilor din program.	corespund limitelor din CBTM 2027-2029. Costurile neacoperite de 20990,0 mii lei pentru anul 2029 au fost incluse în CBTM 2027-2029.
	96.	La acțiunea 2.1.6. „Restaurarea, reabilitarea, valorificarea monumentelor istorice și edificiilor culturale, cu prioritate pe modernizarea și adaptarea căilor de acces pentru persoanele cu necesități speciale, precum și integrarea acestora în circuitele turistice”, colanele 7-11 vor fi completate cu sumele indicate în tabelul inclus în aviz. Totodată, se reiterează propunerea de a completa Planul de acțiuni cu rânduri distincte în care să fie indicate costurile totale pentru fiecare an de implementare.	**Se acceptă parțial** Costurile pentru acțiunea 2.1.6. au fost ajustate, însă în ceea ce privește completarea Planului de acțiuni cu costurile totale pentru fiecare an de implementare, nu considerăm necesar dublarea acestora, deoarece toate costurile sunt reflectate în Tabelul nr. 5.
	97.	În Nota de fundamentare, ca urmare a examinării repetate și a modificărilor operate de autor, se constată majorarea costului estimativ de implementare a Programului până la circa 618,0 mil. lei, comparativ cu estimarea anterioară de 564,4 mil.lei. Ca urmare a ajustării sumelor cu acoperire financiară din bugetul de stat, urmează să fie modificată și suma fără acoperire financiară, pentru care autorul va întreprinde măsuri de identificare adițională a mijloacelor. În aceste condiții, în lipsa identificării surselor de finanțare, inclusiv a partenerilor de dezvoltare, există riscul transferării presiunii financiare asupra bugetului de stat. Totodată, având în vedere prioritizarea resurselor bugetare pentru implementarea măsurilor din Planul de creștere și pentru asigurarea noii politici salariale, se conturează riscul neimplementării Programului și al neatingerii obiectivelor propuse.	**Se acceptă** Suma de 20990,0 mii lei fără acoperire financiară pentru anul 2029 a fost ajustată. Ministerul Culturii va identifica mijloacele financiare prin intermediul partenerilor de dezvoltare.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	98.	MDED a examinat repetat proiectul si comunică lipsa de obiecții și propuneri asupra proiectului definitivat.	**S-a luat act.**
Ministerul Educației și Cercetării, *nr. 01/60/26 din 25.03.2026*	99.	Ministerul Educației și Cercetării a examinat repetat și susține, fără obiecții și propuneri.	**S-a luat act.**
Ministerul Muncii și Protecției Sociale, *nr. 02/1673 din 26.03.2026*	100.	Reiterează poziția expusă anterior privind accesibitatea „persoanelor cu dizabilități” or, persoanele cu necesități speciale reprezintă o altă categorie distinctă.	**Se acceptă**
Ministerul Agriculturii și	101.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare susține proiectul fără obiecții sau propuneri suplimentare.	**S-a luat act.**

Industriei Alimentare, *nr. 23/03/2026 - 07/866*			
Ministerul Mediului, *nr.02-07/982 din 27.03.2026*	102.	Constatăm că propunerile expediate în procesul de avizare au fost luate în considerare, fiind reflectate în proiectul revizuit. În acest context, comunicăm susținerea proiectului și lipsa de obiecții sau propuneri suplimentare.	**S-a luat act.**
Ministerul Afacerilor Externe, *nr. DI/3/041-3555 din 26 martie 2026*	103.	Urmare a analizei versiunii actuale a proiectului s-a constatat că, la definitivarea acestuia s-a ținut cont de unele recomandări formulate anterior. Totodată, reiterăm următoarea obiecție expusă în avizul MAE nr. DI/3/041-1608 din 13 februarie 2026: „Obiectivul 1.3.2. din proiectul Planului urmează a fi reformulat după cum urmează: „Inițierea/stabilirea/ implementarea parteneriatelor / cooperărilor / proiectelor în domeniul turismului". Adițional, și indicatorul de rezultat urmează a fi modificat din „minim 3 acorduri semnate" cu „numărul de parteneriate / cooperări / proiecte inițiate / stabilite / implementate". Ținând cont de competențele instituționale ale MAE, ca parteneri de cooperare ai Ministerului Culturii în realizarea obiectivului respectiv urmează a fi incluse alte instituții care dispun de atribuții ce se referă la obiectivul în cauză.	**Se acceptă**
Biroul Național de Statistică, *nr.13/4-02/06 din 19.03.2026*	104.	Biroul Național de Statistică comunică lipsă de obiecții și propuneri.	**S-a luat act.**
Agenția de Guvernare Electronică, *3007 - 056 din 16.03.2026*	105.	Agenția de Guvernare Electronică comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	**S-a luat act.**
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, *nr. 36/01-06/389 din 24.03.2026*	106.	În limitele competențelor sale funcționale, Agenția comunică faptul că nu are obiecții, recomandări sau propuneri.	**S-a luat act.**
Agenţia Servicii Publice, *nr. 01/2645 din 25.03.2026*	107.	Agenția Servicii Publice în limita competențelor funcționale comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.	**S-a luat act.**
Institutul de Standardizare din Moldova, *nr. 04-02/93 27.03.2026*	108.	ISM a examinat repetat proiectul hotărârii, obiecțiile și propunerile transmise prin demersul nr. 07-02/38 din 16.02.2026 au fost acceptate de către Dvs. ISM avizează proiectul Hotărârii fără obiecții sau propuneri suplimentare.	**S-a luat act.**

Agenția de Investiții din Moldova, *nr. 265 din 09.04.26*	109.	Solicităm respectuos, revizuirea planului de acțiuni pentru implementarea Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029" pentru anii 2026-2029 (capitolul IX), acțiunea 3.2.6. și acțiunea 3.2.8. prin completarea coloanei „Partenerii de cooperare", cu includerea Agenției de Investiții.	**Se acceptă**
Consiliul Concurenței, *nr. DJ-06/267-616 din 16.04.2026*	110.	Plenul Consiliului Concurenței comunică că proiectul propune un cadru general de finanțare a acțiunilor din Program prevăzute în limita alocațiilor bugetare aprobate și a altor surse legale. Obiectivele Programului nu instituie în sine măsuri de ajutor de stat, dar acțiunile ce vor fi realizate în vederea implementării acestui Program, ar putea prezenta semne de ajutor de stat reglementat de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în special cele aferente sprijinirii sectoarelor: „Turism" 66.01 „Politici și management în domeniul turismului", 66.02 „Dezvoltarea turismului", „Cultura" 85.02 „Dezvoltarea Culturii", 85.03 „Protejarea şi punerea în valoare a patrimoniului cultural național", 8506 „Odihnă şi agrement", „Transporturi" 64.02 „Dezvoltarea transporturilor", 64.04 „Dezvoltarea transportului rutier", 64.05 „Dezvoltarea transportului feroviar", 64.06 „Dezvoltarea transportului aerian", sectorul „Servicii economice generale" 50.01 „Politici și management în domeniul macroeconomic și de dezvoltare a economiei", 50.04 „Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii", sectorul „Minerit, industrie și construcții" 61.04, sectorul „Educația" 88.10 „Învățământ superior", „Protecția mediului" 70.01 „Politici și management în domeniul protecției mediului". Respectiv, la implementarea măsurilor de sprijin propuse de proiect pentru întreprinderi, furnizorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea normelor prevăzute de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și, după caz, de Regulamentul privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 06/2024. În acest context, la acordarea măsurilor de sprijin ce cad sub incidența Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, furnizorul/inițiatorul urmează să notifice în conformitate cu art. 8 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, la nivel de intenție, Consiliului Concurenței, proiectele de acte juridice prin care se prevede acordarea măsurilor de sprijin, pentru a fi evaluată compatibilitatea acesteia cu mediul concurențial și să raporteze autorității de concurență, de rând cu ajutoarele de minimis acordate acestor beneficiari, care cad sub incidența obligației de raportare. Totodată, menționăm că, după 01.01.2028, regulile ajutorului de stat stabilite de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat se vor aplica și domeniului	**S-a luat act**

		agriculturii, respectiv, la acordarea ajutorului de stat în sectorul agriculturii, furnizorul va trebui să respecte normele speciale ale Regulamentelor privind ajutorul de stat sau ale Regulamentelor privind ajutorul de minimis din domeniul agriculturii, precum și regulile de cumulare ale ajutoarelor și să raporteze aceste ajutoare Consiliului Concurenței.	
Expertizare juridică			
Ministerul Justiției, *nr. 02.04.2026 nr. 04/1-3678*	111.	Se constată că, pe platforma legiferare.gov.md, este în curs de examinare proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea cadrului normativ de organizare și funcționare a Ministerului Culturii și a autorităților administrative din subordine (număr unic 69/MC/2026), prin care se propune reorganizarea competențelor instituționale în domeniul turismului. Conform notei de fundamentare aferente acestui proiect, fragmentarea competențelor între Ministerul Culturii și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării afectează eficiența politicilor publice în domeniu, fiind justificată consolidarea acestora în cadrul unei autorități cu profil economic. În acest sens, se propune transmiterea integrală a domeniului turismului către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, inclusiv a drepturilor și obligațiilor aferente. Prin urmare, se constată o lipsă de corelare între proiectele promovate, în condițiile în care Ministerul Culturii inițiază un program strategic multianual în domeniul turismului, asumându-și responsabilități de implementare și raportare, concomitent cu inițierea unui proces de transfer al competențelor către o altă autoritate. În acest context, se constată că abordarea Ministerului Culturii în promovarea actelor normative pe segmentul turismului este neclară, fiind necesară reconsiderarea acesteia pentru asigurarea coerenței cadrului instituțional și a continuității politicilor publice în domeniu.	**Nu se acceptă** Proiectul Programului "Turism 2029" este inclus în Programul Național de Aderare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Termenul-limită de realizare a acțiunii a fost luna decembrie, 2025. Dat fiind faptul că, termenul-limită a fost depășit, nu putem amâna aprobarea acestuia. Menționăm că, proiectul a fost supus dezbaterilor în cadrul mai multor ședințe de lucru, inclusiv cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, mai mult decât atât, acesta a fost supus de 2 ori avizării.
	112.	În conformitate cu pct. 7 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2022, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de planificare și a documentelor de politici publice care se aprobă prin hotărâri ale Guvernului, se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Totodată, art. 24 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, stabilește expres că, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici se aplică regulile și cerinţele înaintate faţă de actele normative. În acest context, se impune revizuirea Programului național prin prisma normelor de tehnică legislativă: Parafa de aprobare	**Se acceptă**

		necesită a fi scrisă, după cum urmează: „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr._____/2026”.	
	113.	În ceea ce privește Lista de acronime, urmează a fi precizat că, potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text la prima folosire. Întru asigurarea respectării regulii prevăzute de norma legală anterior menționată, se impune necesitatea revizuirii textului, astfel încât formele abreviate să fie utilizate la prima utilizare a termenilor în conținutul propriu-zis al proiectului, dar nu sub forma unei enumerări distincte în text.	**Se acceptă**
	114.	Proiectele documentelor de politici se numerotează conform regulilor tehnicii legislative. Astfel, se constată o inadvertență în ceea ce privește marcajul prevederilor în documentul prezentat, motiv pentru care propunem a fi revizuită conform dispozițiilor statuate la art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, care stabilește că în vederea interpretării corecte și aplicării comode, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.	**Nu se acceptă** În conformitate cu pct. 7 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2025 ,,La fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de planificare și a documentelor de politici publice care se aprobă prin hotărâri ale Guvernului, acestora li se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative”. Astfel, aprobarea Programului urmează un proces clar definit, care în mare măsură este similar cu procesul de aprobare al actelor normative. Cu toate acestea, este foarte important de reținut că, la nivel de structură și modalitate de formulare și expunere a textului Programului, aceasta trebuie să respecte cerințele față de documentele de politici, stabilite atât de cadrul normativ, cât și de cel metodologic, specific documentelor de politici. Or, ,,cerințele generale de formă și conținut aferente actelor normative, se vor respecta

			doar pentru setul de acte care trebuie să însoțească Programul atunci când este propus pentru aprobare (ex. nota de fundamentare și sinteza obiecțiilor și propunerilor recepționate în procesul de consultare și avizare), precum și asupra proiectului hotărârii de guvern prin care aceasta va fi aprobat" (a se vedea Ghidul metodologic cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 191/2025).
	115.	Se recomandă determinarea clară a autorității responsabile de implementarea Programului și revizuirea prevederilor acestuia, în funcție de rezultatul procesului de reorganizare instituțională, care este în curs de desfășurare.	**Nu se acceptă** A se vedea opinia autorului la obiecția nr. 109.